

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Körberjeva izjava.

Novo zasedanje poslanske zbornice se je začelo z viharjem in s predložitvijo cele vrste nujnih predlogov, s katerimi je zagrajen dnevni red tako, da se zbornica še precej časa ne bo mogla lotiti svojih glavnih nalog.

Takorekoč v predvečer zasedanja je bil Körber sklical zastopnike čeških in nemških strank ter jim izročil svoj načrt za uredbo jezikovnega vprašanja na Češkem in na Moravskem. Storil je to z namenom, da omogoči parlamentarno obravnavanje nagodbe.

Svoj načrt je obrazložil včeraj, v prvi seji poslanske zbornice. Izjavil je, da vlada tega vprašanja ne odstavi več z dnevnega reda, nego da v primernem času predloži formuliran zakon glede jezikovnega vprašanja na Češkem in na Moravskem. Vlada ima namen, narediti konec jezikovnemu boju vsaj začasno in potom zakona, češ, da je zakon nekaj trajnega, naredba pa le nekaj začasnega.

Ministrski predsednik je govoril spretno, a odgovor na njegovo izjavo je bil — velik vihar, ki je kulminiral v klicu: Abzug, Körber!

Čehov ni razdražilo samo to, da je ministrski predsednik njim očital, da ne postopajo tako, kakor žele njih volilci, razdražila jih je tudi vsebina njegovega govora glede jezikovnega vprašanja. In ta nevolja je bila opravičena, ker dejanja Körberjevega ministrstva nasprotujejo besedam, ki jih je včeraj govoril ministrski predsednik, kar sicer tudi priča Körberjev načrt za uredbo jezikovnega vprašanja.

O izjavi ministrskega predsednika se odprla v soboto razprava in se pač pojasni kolikor toliko dejanski položaj. Sedaj je ta še nejasen. Čehi nastopajo z veliko odločnostjo in bojevitostjo proti vladi ter ogorčeno odklanjajo Körberjeva načela za uredbo jezikovnega vprašanja, vendar doslej se še ne more reči, da je nasprotje med vlado in med Čehi nepremostno. Še sedi poleg Körberja minister Rezek, četudi ne kot zaupnik čeških poslancev, vendar kot njih zagovornik in kot posredovalec in še niso Čehi izrekli, da se s

Körberjem sploh ne pogajajo. Zato pa ni izključeno, da se vendar najdejo pota in sredstva za nekako porazumljenje med Čehi in vlado.

Veliko pa to upanje ni, kajti Körberjev načrt — najsi je ministrski predsednik tudi izrekel, da je mogoče, ga premeniti — je v popolnem nasprotju z vsem, kar so Čehi doslej zahtevali in kar smatrajo za svojo pravico. Čehi bi se morali odpovedati načelnemu svojemu stališču, če bi hoteli sprejeti Körberjeva načela v polnem obsegu. Tega gotovo ne store, a izključeno ni, da se vendar najde modus, po katerem se uvede v čeških okrajih češki notranji uradni jezik in se takó prepreči češka obstrukcija, ki zna ne le strmolaviti vlado in preprečiti parlamentarno rešitev nagodbe, nego more tudi razgnati parlament.

Milijonska defraudacija v Pragi.

Utiš, ki ga je velikanska defraudacija v posojilnici sv. Vavla naredila na občinstvo na Češkem in na Moravskem, mora biti grozen. Ne samo, da roti nižja duhovščina škofo, naj pomagajo, češ, da pride sicer cerkev ob ves ugled, tudi staročeški listi pišejo v tem smislu. Kaplan Karol Vrátný pa je v »Nar. Politiki« priobčil celo inserat, v katerem pravi, da je po tej katastrofi vera silno škodo trpela, in v katerem pravi, da niso vsi duhovniki klerikalci, da so pač klerikalci storili veliko zlega, da je pa na Češkem še duhovnikov, ki nečejo o klerikalizmu ničesar vedeti, in teh naj se ne meče v isti lonec z Drozdov in z drugimi klerikalci.

Kaj je bila svetovaelavska posojilnica, o kateri trdi »Slovenec«, da je bila le deloma v katoliških rokah, to priča »Politik«. Ta vedno vneto zagovornica klerikalcev in dr. Šusteršiča, ki se tudi zdaj zavzema za Drozdovo posojilnico, piše: »Man mag sagen, was man will, es bleibt Thatsache, dass die St. Wenzels Vorschusskassa durch drei Jahrzehnte lang als Bollwerk der böhmisch-katholischen Sache

in Böhmen galt«. Trdnjava češkega klerikalizma — tako pravi »Politik« — ljubljanski »Slovenec« pa laže, da je bil ta zavod na pol liberalen in da so bili vitezi papeških redov liberalci!

»Politik« pritiska na škofo in na kanonike, naj posežejo v žep in naj rešijo posojilnico. Tudi drugi listi in tudi duhovniki delajo tako, ali škofoje in kanoniki v zlic ogromnem svojemu bogastvu nečejo dati ničesar. Zdaj se snuje nova klerikalna posojilnica, ki naj sanira posojilnico sv. Vavla. Ime že imajo za novo posojilnico, denarja pa še nič. Nova posojilnica se bo imenovala posojilnica sv. Janeza Nepomuka. Vedno kak svetnik! Sv. Janez naj reši, česar sv. Vavla ni mogel obvarovati. Ti klerikalci so pač nepoboljšljivi švindlerji!

Na Moravskem so zdaj volitve za deželni zbor. Tu je klerikalcem praški škandal najbolj nevaren in zato lažejo moravski klerikalni listi o tem škandalu še veliko nesramnejše, kakor češki klerikalni listi. Posebno debelo laže klerikalni brnski »Hlas« in iz tega lista zajema »Slovenec«. Na cellem svetu ga ni lista, ki bi tako nesramno in objednem neumno lagal o milijonski tatvini papeževega prelata in viteзов papeških redov, kakor »Hlas« in »Slovenec«. »Hlas« se boji za volitve, »Slovenec« pa za slovensko klerikalno organizacijo.

Konkurz še ni razglašen, a prošnja za razglasitev konkurza je že vložena. Več uležnikov je namreč že pred 14 dnevi odpovedalo svoje vloge, a jih ni posojilnica izplačala, vsled česar je bila vložena prošnja za razglasitev konkurza, katere prošnje pa trgovinski sodišče še ni rešilo.

»Slovenec« je včeraj opsoval tudi socialnodemokratski list »Právo Lidu«. Ravno ta list ima največ zaslug, da so se razkrile lopovščine v svetovaelavski posojilnici. »Právo Lidu« je že mesece sem vodilo boj, da naj se vrši v tej posojilnici revizija. Klerikalci so list obsipali s popravki in stožbami; vpili so,

da laže in »Katolícké Listy« so pisale, da ta list obrekuje duhovniški zavod zato, ker ta zavod služi dobri stvari. Svetovaelavska posojilnica je plačevala klerikalnim »Kat. Listom« 2000 K letne subvencije. Zato je ta duhovniški list branil to posojilnico, dasi je moral vedeti, kaj se v nji godi.

V Ljubljani, 17. oktobra.

Državni zbor.

Že takoj v prvo sejo se je zanesla huda napetost. Zakrivila jo je Körberjeva netaktnost, ki je očital češkemu poslancem, da se z njihovim postopanjem volilci ne strinjajo. O tem ministrovem govoru se bo še vršila podrobna debata. Finančni minister je razložil svoj ekspozé. Državni proračun izkazuje prebitka 11,098.000 K, od katerih se porabita dva milijona za zvišanje civilne liste, 1,200.000 K je namenjeno za pokritje povišanih plač diurnistom, 16.000 K se porabi za nove telefonične zveze, ostanek 62 mil. K pa se postavi v pokritje kot ekstra-ordinarij za leto 1903. Körber je med drugim napovedal, da se predloži najbrže zbornici zakon o starostnem in invalidnem zavarovanju. Berger in tovariši interpelirajo zaradi sleparij pri »Länderbanki« in o razmerah pri donavski parobrodni družbi. Posl. Ellenbogen interpelira zaradi obrtne novele, posl. Straucher in tovariši pa zaradi suspendiranja deželnega sodnega svetnika in državnega poslanca Lupnja.

Imuniteta drž. poslancev — ?

V Lvovu se je pripetil slučaj, ki dokazuje, da se včasih krši in tepta tudi najsvetejša pravica državnih poslancev — imuniteta, ki po zakonu jamči vsakemu poslancu nedotakljivost in varstvo pred sodnim preganjanjem. Posl. Lupu, višji deželnosodni svetnik v Lvovu, je imel v minolem zasedanju na nekem shodu govor o razmerah v Bukovini. Radi tega govora se je začela vzlic poslanski imuniteti proti Lupulu disciplinarna preiskava ter je bil od službe suspendiran. Lupu se je zatekel kot poslanec k drž. zbornici, da se mu ne krši imuniteta ter se mu vrne, kar se mu je vzelo proti-

veliko senzacijo, in Dunajčanje so bili očarani in čudili so se, da je tako velik umetnik — Čeh!

Ondříček je bil prvi umetnik češki, kateri si je na Dunaju pridobil internacionalen umetniški lovorjev venec, takrat — to je v letih 1884—1887, še niso čeških izvajajočih umetnikov na Dunaju tako poznali in priznavali, kakor danes. Prvi je popolno priznanje dosegel Ondříček — in polagoma, deloma v dolgem času šele Dvořák kot skladatelj — za tem Šmetana na glasbeni razstavi in pozneje češki kvartet kot specialiteta komorne glasbe in v najnovejšem času, pred dvema leti Jan Kubelík, nadalje Jaroslav Kocian, Oskar Nedbal in drugi. Dunajski led nasproti Čehom pa je prebil prvi Ondříček in ga otajal docela.

Po dunajskih uspehih je začel Ondříček koncertovati po vsem muzikalnem svetu in sicer povsod z velikanskimi uspehi. Po Nemškem, Laškem, Francoškem, Španskem, Angleškem, Švedskem, Holandskem, Ruskem, celo na Turškem in v Ameriki je Ondříčkovo ime poznano, čislano in kot eno največjih goslarjev umetnikov sveta pripoznano in občudo-

LISTEK.

Fran Ondříček.

(H koncertu „Glasbene Matice“ v nedeljo popoldne ob 5. v Mestnem domu.)

Fran Ondříček se je rodil v Pragi dne 29. aprila 1859. Njegov oče je bil glasbenik, kateri je s svojo angažovano godbo koncertoval po vrtilih, gostilnah in kavarnah praškega mesta. Vsi člani rodbine so bili dobri goslarji, tudi mladi Fran se je z veseljem in prirojenim talentom poprijel gosli, na katerih ga je kot prvi učitelj poučeval njegov oče. Ko je bil mladi Fran sedem let star, je že sodeloval v očetovem orkestru in že slovel kot izvrsten goslar po Pragi. Ljudje so mladega muzika po celem mestu dobro poznali in imenovali so ga »goslarski čudež«.

Ko je bil 14 let star, govorili so o njem, da za njega ni nobenih težav več v igri na gosli. Čim starejši je postajal, tem strastneje je hrepenel po vedno višji umetnosti in izobrazil ter silil in prosil je očeta, naj ga v šolo na konservatorij.

Poslali so ga v praško orglarsko šolo, eno leto pozneje pa v praški konservatorij, kjer je s svojim izrednim talentom pri učiteljih vzbujal vedno višje zanimanje. Nekateri izmed njih so ga poučevali še celo poleg konservatorija privatno, brezplačno, ker so ga vsi ljubili. Po treh letih konservatorijskih študij je igral Fran Ondříček abiturijent — pri javni šolski produkciji, tako mojstrsko Beethovnov vijolinski koncert, da ga je vse občudovalo.

Takoj po dovršenih študijah priredil je potem v Pragi samostojen koncert. Vspeh je bil velik, po prvem odigranem stavku Moliquega vijolinskega koncerta je stopil od poslušalcev goslarski mojster Wieniawski na oder in je, vzradošen nad igro Ondříčkovo, 17 letnega mladega umetnika pred občinstvom poljubil. Občinstvo je bilo pri tem prvem samostojnem nastopu za umetnika tako navdušeno, da je vsled velikega uspeha v prvem koncertu sklenil bogati veletržec Oliva, da poskrbi sam za nadaljno, najvišjo izobrazbo Ondříčkovo. Poslal ga je v Pariz na konservatorij, k priznani najboljšemu mojstru, profesorju Massartu, ki je bil nekaj učitelj tudi Wieniawskega. Pri vzprejemnem

izpitu je igral Ondříček pred izpraševalno komisijo Ernstovo parafrazo »Erlkönig« tako izborna, da so vsi spoznali naprej, »ta si zasluži in dobi prvo darilo«. Da bi pa to tujcu preprečili, sklenilo je vodstvo spremembo štatutov, po katerih noben tujec na pariškem konservatoriju pred izvršitvijo drugega letnika najvišje stopnje ne sme tekmovati za prvo darilo; ta določba velja še danes. S tem je bil Ondříček za eno leto prikrašan — toda na koncu drugega leta je dosegel vedno tak uspeh — da se mu je enoglasno priznalo prvo darilo in je profesor vzkliknil Ondříčku: »Ta je moj drugi Wieniawski!«

Še dve leti je ostal Ondříček v Parizu. S svojo vijolinsko igro je slavil ondi in sploh na Francoskem veliko slavje, tako v Bordeaux, Lyonu, Marseille, tudi v Bruselju, Nizzi itd. Povabili so ga Angleži na sodelovanje pri filharmoničnih koncertih v Londonu. Nato je koncertoval v Lvovu, Krakovu, Varšavi, kjer si je toliko prislužil, da je mogel koncertovati tudi na Dunaju z orkestrom dunajske dvorne opere. Prireditelj takega koncerta na Dunaju stane z orkestrom dvorne opere najmanj 2000 K. Na Dunaju je vzbudil

postavno. V zadnjem desetletju je to četrti slučaj, da je imuniteta poslancev nična in brez moči. 7. marca 1892 je bil suspendiran državni poslanec in profesor na ženskem učiteljskem v Gorici, Spinčić Suspendiral ga je radi nekega govora v Zagrebu naučni minister Gautsch. Marca 1. 1897 so zaprli poljskega državnega poslanca Szajerja radi volilne agitacije. Marca 1. 1901 je deželni šolski svet suspendiral učitelja Seitzza na Dunaju. V drž. zboru so bile radi teh slučajev ostre debate ter se je naročilo ustavnemu odseku, naj izdela zakon, ki zajamči poslancem imuniteto tudi pred disciplinarnim in policijskim preganjanjem. V poldrugem letu pa ni odsek še ničesar storil, da bi se taki slučajji ne ponavljali, in Lupu je najmlajša žrtva. Zbornica bo imela sedaj priliko zavrniti višje sodišče v Lovu v njegove meje ter braniti pravice, brez katerih je vsak poslanec, ki vlade ne hvali, v nevarnosti, da izgubi svojo existenco. Obravnava afere Lupu gotovo pojasni razmere v Bukovini in Galiciji tako, da bo vladi še žal, ker je izzvala vso zadevo. Lupu, je na nekem učiteljskem shodu napadel rumunske veleposestnike v Bukovini. V bukovinskem dež. zboru se je radi tega govora dvakrat interpeliralo in deželni glavar Lupul je Lupujev govor ostro obsojal. Lupu je na to odgovoril z brošuro, v kateri je delovanje rumunskega kluba brez pardona kritiziral ter očital glavarju Lupulu in tovarišju, da se okoriščata z deželo. Radi tega govora in te brošure je bil Lupu suspendiran ter se je začela proti njemu disciplinarna preiskava. Glavar Lupul je pa odgovoril z novo brošuro. V parlamentu se pač posveti v azijske razmere v Bukovini!

Katoliški shod v Budimpešti.

Grof Ivan Zichy je otvoril katoliški shod v Budimpešti ter naglašal, da daje katoliška družba državi življenje in da bi se brez katoliške vere ravnotežje v državi izgubilo. Katoliški družbi je treba sloge in enotnega vodstva. S tem dobi moč vevlasti in postane faktor, s katerim država mora računati, saj brez katolikov se v deželi ne more zgoditi ničesar. Treba je iskati sredstev, da se doseže popolno združenje vseh katoličanov, potem bodo mogli vse življenjske pojave naroda urejati po svoji volji. Vsak katolik mora biti član katoliškega društva ali kluba, vsa društva pa morajo skleniti zavezo, katero bodo vodili škofje pod pokroviteljstvom kardinala. Ta zaveza bo dajala smer družbe na vseh poljih in delovala strogo v smislu Vatikana. Katoliška družbena zveza bo nadomeščala državno oblast na marsikaterem polju ter vplivala na narodno in socialno življenje. Škofje in kardinal pa naj bodo pravi vodje naroda v vseh vprašanjih. (Burno in navdušeno pritrdjevanje.) Shodu je pisala nadvojvodinja Marija Valerija!

vano! On je pravi mojster najvišjega razuma, čudovite tehnike in najglobljega muzikalnega čuta. Po nekaterih krajih ga ravno zaradi teh klasičnih svojstev, posebno še zaradi čutapolne igre stavijo za prvega umetnika tudi nad Joahima Barmestra in Sarasateja, Kubelika in množico drugih.

Zanimiv je broj njegovih odlikovanj: Fran Ondříček je c. kr. avstrijski komorni virtuos, vitez rumunskega reda »zvezde«, imetelj švedskega Wasa-reda II. razreda, nadalje ima odlikovanja: Medjidje-red III. vrste, bulgarski red »pour le mérite«, je častni član Londonске filharmonične družbe, častni član kraljevske akademije za znanost in umetnost v Rimu, častni član mnogih slovanskih glasbenih društev itd.

Pri nas Slovencih je velepriljubljen in vsikdar dobrodošel; večkrat je že sodeloval s prekrasnimi vsepih v koncertih »Glasbene Matice«, priredil je tudi nekdanji samostojen koncert na korist stavbi »Narodnega doma«.

Slovenci iz Ljubljane in dežele, pride v nedeljo popoldne v »Mestni dom« poslušat mojstra Ondříčka, da Vas mojster idealno lepe glasbe dvigne v višave najčistejšega duševnega užitka, da za trenotek pozabite težave vsakdanjih, nelepkih dnij!

Iz Macedonije.

Iz Sofije so prišla nova vznemirja: joča poročila o dogodkih v Macedoniji. Zopet so požgali ustaši nekaj vasij. 15. t. m. je imel macedonski odbor v Sredcu sejo, na kateri je sklenil, da se bo vršil v nedeljo shod Makedoncev in njim prijaznih Bolgarov. Povabila so se vsa društva z dežele, ki podpirajo srednji odbor. Odbor je brzojavno obvestil o zadnjih krvavih dogodkih svoje zastopnike v Rimu, Londonu, Parizu, Peterburgu, Moskvi ter naprosil razne evropske odlične politike, naj bi se zavzeli za zatiranje Makedoncev ter branili kristijane pred turškim nasilstvom. Po nedeljskem shodu poseti profesor Mihajlovski vsa večja evropska mesta, da pridobi javno mnenje za preganjane in upirajoče se Makedonce. Bolgarska vlada je poslala na mejo dva eskadrona jezdecev. Turški komisar je poslal bolgarski vladi ostro noto radi makedonskega gibanja v kneževini. Vlada je odgovorila, da je storila svojo dolžnost, da pa ne more zapreti vseh obupancev, ki hočejo umreti za osvobojo Makedonije. Baje so vse vevlasti obljubile Porti, da bodo posredovale pri bolgarski vladi. Bolgarska vlada misli vse makedonske odbore razpustiti.

Najnovejše politične vesti.

Vsenemška zveza je odgovorila Körberju na povabilo k spravnim konferencam, da se konferenc načeloma ne more udeležiti, dokler ni nemščina proglašena za državni jezik. — Na Körberjeve jezikovne načrte so odgovorili ministru skupno: češki klub, klub konservativnega veleposestva in klub čeških agrarcev. V odgovoru pravijo, da so ti načrti takšni, da bi bile naravnost v obraz pošteni in neovirani enakopravnosti ter so v popolnem protislovju s članom 19 drž. osnovnih zakonov, ker dajejo nemškemu jeziku neopravičeno prednost. — Gospodska zbornica bo imela prvo sejo 25. t. m. Na dnevnem redu je drugo branje zakona o organizaciji borz. Za naslednika pravosodnega ministra Spens-Bodena se imenujejo: predsednik višjega deželnega sodišča v Pragi, Wessely, predsednik višjega deželnega sodišča v Zadru, Gertscher, in predsednik višjega deželnega sodišča v Inomostu, brat trgovskega ministra baron Call. — Direktni davki v Avstriji od 1. januarja do 31. avgusta letos so iznašali 179.080.526 K, t. j. za 2818.747 K manj kot v istem času lanske leto. Indirektni davki pa so iznašali v istem času 587.688.681 K, t. j. za 115.282 K manj kot v isti dobi lani. — Dunajski aristokratje so bili predvčerajšnjim pri papežu ter so mu prinesli veliko svoto denarja. Nadvojvodinjo Marijo Louizo je sprejel papež v privatni avdienci. — Podržavljenje gimnazij. V proračunu naučnega ministrstva je skrbjeno za podržavljenje poljske gimnazije v Tešinu in nemške v Friedeku; nadalje se podržavi nemška in češka gimnazija v Benešovi. Češka nižja gimnazija v Třebonju in nemška v Prachaticah se razširita v višjo gimnazijo. — V nemškem državnem zboru je svaril Bülow pred obstrukcijo, čemur so se socialni demokratje le posmehovali. — Burskim generalom v Berlinu se je priredil velikanski sprejem, šest kilometrov dolga pot od hotela »Princ Albrecht« do kolodvora je bila natlačena ljudstva. — Vstaja v Macedoniji. Več bolgarskih častnikov, rojenih Makedoncev, je zapustilo armado ter so se pridružili vstašem. Makedonce je hudo razburila vest, da je ruski poslanik pozval turško vlado, naj brž zatere vstajo. Pri Varvarici je trčila macedonska četa skupaj s turškimi orožniki. V boju je padlo deset Makedoncev in dva orožnika. — Vstaja v Južni Ameriki. Pri La Viktorija je prišlo v ponedeljek do bitke. Vladne čete so izgubile 247 mož, vstaši pa 310 mož.

Dopisi.

Iz Zagorja na Pivki. Pri tukajšnji c. kr. orožniški postaji je nastavljen neki Škrjanc, ki je v službi sicer še mlad, a hoče s svojo sekantnostjo in nestrpnostjo cel svet prevladati; v vsakem jaju hoče videti dlako. Njega nestrpnost sega že tako daleč, da ljudstvo javno iz-

raža svojo nevoljo in isto tudi faktično kaže. Njegovo nestrpnost v službi pa kažejo sledeči slučajji. — V Knežaku sta »balinala« dva fanta na cesti (kar je pri nas prepovedano); ravno sta imela igro končati, ko ju zaloti Škrjanc in jima zapove nehati; eden fantov reče čisto mirno, naj jih pusti storiti še en metljaj, češ, da je igra itak končana; toda kaj stori Škrjanc? On nastavi kar meni nič, tebi nič fantu bajonet na prsi. — Pred nekaj dnevi sta peljala ob 3. uri zjutraj oče in sin voze iz gozda domov; oče s prvim vozom je imel svetilko, sin z drugim vozom pa ne. Škrjanc ju je srečal in je sinu seveda takoj ustavil in vprašal po imenu. Fant, sicer velik, a strahopezljiv, zraven še precej gluh in jecljiv, povedal je takoj strahoma svoje ime. A Škrjanc mu ni verjel in ga je začel tepsti in s svojim orožjem suvati in mu je prizadjal tudi znatne rane; tudi vole je poškodoval, katere je sploh pustil spreči in jih peljati v Knežak, kjer so mu povedali, da je fant povedal čisto pravo ime. Tako ravnati s ljudmi — tepsti in z orožjem celo — nimate nikake pravice in v prihodnje se pogledamo pred sodnijo.

Kako ljudje svojo nevoljo kažejo, dokazuje to, da so ga fantje iz Knežaka nekoč s kamenjem pogнали v tek. — Da pa Škrjanc v svojem privatnem življenju tudi ni čist, spričuje dogodbica, ki jo je doživel letošnji predpust. Šel je namreč v neko gostilno, tam s samimi priznanimi pijanci vince srkal toliko časa, da se mu je začelo vrteti v glavi in da je začel z omenjenimi pijanci z opasanim orožjem plesati. Navzoče ljudstvo, posebno otroci, so se mu posmehovali in burke z njim uganjali. Dvomimo, če je to njemu v ugled. — Ko bi bil Škrjanec kje na Gorenjskem, bil bi že zdavno svoje skupil, toda tu je ljudstvo mirnega značaja, toda tudi tukaj ne bode zmiraj tako. Višjim oblastem pa je — po našem mnenju — pomisliti, je li Škrjančev obnašanje na mestu ali ne.

Več občanov.

Skrivnost življenja.

VIII.

Kaj naj se stori, oziroma česa naj se ne stori, da doseže človek čim višjo starost?

Ljudje se že od nekdanj baviyo s tem vprašanjem, pa še do danes niso našli odgovora nanj. Znanost »gerokomija« je najstarejša, ker so ljudje vedno iskali sredstev, da se ubranijo vpliva časa na svoj organizem, a vendar je ta znanost tudi še dandanes samo na papirju.

Alhimist Geber je v 18. stoletju iznašel kapljice, ki naj človeka pomladi, in v 16. stoletju je Paracelsus izumil vodo neumrljivosti, a — glej ironijo usode — Paracelsus je umrl v starosti 47 let, Geber pa v starosti 50 let.

Taki izumi se delajo tudi dandanes, seveda istotako brez vspeha kakor nekdanj. Vspeha sploh ne bo nikdar. Kdor se je malo bavil s človeškim telesom, tisti ve, kako važno funkcijo opravlja substanca jedra v našem organizmu. To jedro gineva čedalje bolj, protoplazma pa se čedalje bolj razširja. To ginevanje je jedra je vzrok, da se človek stara in da končno umrje. Sloveči Richard je prav dobro pogodil, ko je rekel, da vsak človek od rojstva neprestano polagoma umira. Resnica pa je, da ljudje to umiranje sami pospešujejo, da vsak človek izvrši vsak dan na sebi nekoliko samomora.

Razumni ljudje se dandanes ne bavijo več z izumljenjem sredstev za pomlajenje ljudi, pač pa išče znanost tiste vzroke, ki pospešujejo človekov konec. In v tem oziru so našli že mnogo zanimivih reči.

Tako na primer je dandanes že gotovo, da je tobak bolj škodljiv kakor vino, tudi če ga kdo nezmerno pije. Pflüger pravi v svoji brošuri: »Ueber die Kunst der Verlängerung des menschlichen Lebens«, da je med 70 osebami, stari nad sto let, dobil le enega samega kadičarja. Ta je bil star 107 let. Ostali niso nikdar v svojem življenju pušili. Nasprotno je pa med stariimi ljudmi dosti takih, ki radi pijo. Ivana Obst, ki je dosegla starost 155 let, je več ko sto let izpila vsak dan dve čašici žganja. Lotarinški zdravnik Politmann je začel pijačevati, ko je bil 25 let star in ućakal je starost 140 let, dasi je bil skoro vsak dan pijan.

O zagrebškem škofu Havliku se pripoveduje, da je pri neki vizitaciji obiskal 120 let starega kmeta. Vprašal ga je, če je kdaj pil in mož je rekel, da je vse žive dni pil samo vodo. Škof se je ozrl na navzočnega kanonika, ki so imeli vsi tako rudeče nosove, da so kar bliščali in jim rekel: »Vidite, gospodje, kako dobra je zmer-nost«. Kmet pa je hitro rekel: »O — notri

na peči leži moj brat, ta je 130 let star, pa vedno pijan!«

Toda iz tega nikakor ne gre sklepati, da pijačevanje ni škodljivo. Alkohol je strup. Značilno je, da je monakovsko pivo (Sendtner: Ueber Lebensdauer) ravno tako škodljivo kakor tabak.

Tudi to je napačno, če se misli, da mora človek živeti kakor papiga, ako naj učaka visoko starost. Lahko je živeti tako, kakor je živel ljubeznivi Saint-Evremond, ki je v starosti 88 let pisal Ninoni de Lesnelos: Jaz jem vsako jutro ostrige, kosim dobro in ne večerjam slabo, a vendar upam, da postanem 100 let star, ker se držim nauka: Haec tria: mens hilaris, requies, moderata diaeta. (Dober humor, mir po delu in zmerna dieta.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. oktobra.

— **Osebnost.** Poštni kontrolor v Trstu g. Ivan Pogorelec je imenovan poštним adjunktom.

— **Klerikalni shod v liberalni Kostanjevici.** Klerikalci so res nestrannji. V kostanjeviškem in v krškem okraju ima naša stranka ogromno večino in vendar se upajo klerikalci celo v liberalno Kostanjevico sklicati shod. Ta shod bo v nedeljo in bodeta govorila Krek in Šusteršič, ki pa sta tudi pripravljena na slučaj, da bodeta morala bežati.

— **Zavedni volilci.** V brežiškem okraju kandidira v deželni zbor dekan Žičkar. Kako je ta »ljubljenec narodov« priljubljen in kako zavedni so katoliški volilci tega okraja, priča udeležba pri volitvi volilnih mož. V občini Mostec je prišel k volitvi samo župan, v občini Gaber samo en občinski svetovalec, v velikem Vidmu pa je prišlo 20 volilcev. In vendar bo Žičkar trobental, da mu je volja ljudstva dala mandat.

— **Vedno lepše!** K celovski deželni sodnji sta predstavljena c. kr. dež. sodnijska svetovalca gg. Prettner iz Trga in Winkler iz Volšberga. Nobeden teh dveh ne zna niti besedice slovenske. Pokojni svetovalec Wagner je znal toliko slovenski, da je vsaj razumel naš jezik. Na njegovo mesto pa je prišel zopet trd Nemec, prav po nemškonacionalnem načelu, ki hoče povsodi izpodriniti slovenščino. Res, vedno, lepše!

— **Tržaški namestnik.** »Independenta« zatrjuje, da so vse vesti o odstopu grofa Gočsa prazne. Nikdar da ni bila pozicija grofa Gočsa tako trdna, kakor je ravno sedaj. Neosnovane vesti o odstopu grofa Gočsa da so morale prihajati od koga v Trstu, ki ima interes na tem, da bi strmoglavil grofa Gočsa. Ali nekdo drugi da pade skoro. Na policiji se bližajo spremembe. Ravnatelj policije, dvornemu svetniku Busichu da je stališče temeljito omajano. V ministrstvu da veje sapa, ki je malo prijazna gospodu ravnateljju. Skorajšnji odstop grofa Busicha da je v zvezi z namenom v ministrstvu, da policija v Trstu enkrat zapusti metode iz dob pred 48. letom in da tudi na to oblast prodero nekoliko — modernega. Predvsem pa da hočejo v ministrstvu, da se naj policija ne meša v politične stvari. Naslednik dvornemu svetniku Busichu pa da bo — prijatelj Lasciac (!!) —, ki ga nadomestuje že sedaj! Dopisniku »Independenta« da so zagotovili, da premeščenje Lasciacovo iz Poreča v Trst preludira definitivnemu imenovanju poslednjega ravnateljja policije v Trstu, katero imenovanje da se ima skoro izvršiti.

— **Repertoire slovenskega gledališča.** Danes se igra prvokrat v sezoni narodna igra s petjem »Divjilovec«, pri kateri sodeluje tudi moški in ženski pevski zbor. Pisatelj, g. Finžgar, je igro v II., III. in IV. dejanju nekoliko predelal. Ker je g. Sachs mogel oddati godbene točke šele v zadnjem hipu, odpadejo te točke za danes, pač pa se bo pelo kakor v pretekli sezoni. V nedeljo se igra drugič čarobna bajka s petjem in godbo »Pepelka«, ki je dosegla pri svoji prvi predstavi tako krasen vspeh. Igra je zanimiva za odrasle in otroke. Prihodnji tedn je opera »Prodana nevesta«, v kateri bo gostoval g. Karol Štěpánek, tenorist iz Brna.

— **Koncert,** ki ga 20. t. m. zvečer ob 8. uri v dvorani novomeške čitalnice priredita umetnika Fran Ondříček in J. Famera (klavir), ima le-ta spored: 1. Men-

delsohn B. — Koncert za gosli — Fran Ondříček. 2. B. Smetana — Na morskem bregu — J. Faměra. 3. a) Fran Ondříček — Barcarola, b) Ferd. Laub — Polonaise — Fr. Ondříček. 4. R. Sumann — Novak Balada iz Manfreda — J. Faměra. 5. B. Smetana — Fran Ondříček — Fantazija iz »Prodane neveste« — Fran Ondříček. 6. Paganini — Ples čarovnic — Fr. Ondříček. Koncert se prične točno ob 8. uri, vstop med posamnimi točkami ni dovoljen. Sedeži še niso vsi oddani; čudno je, da se gospoda izven Novega mesta premalo zanima za res nenavadni umetniški užitek, kakor ga bode težko še kmalu jednakega v naših krajih. Ker je dan potem v Novem mestu semenj, lahko pride marsikdo h koncertu, ki bi sicer ne mogel z doma. — Opozarjamo, da še niso vsi vzeli sedežnih nakaznic, ki so jih bili naročili. — Sedeži po 3 K se dobe še do 19. t. m. v trgovini g. Jos. Moravca (prej J. Medved) na glavnem trgu. — Navadne vstopnice po 1 K 60 h, dijaške vstopnice po 60 h dobivale se bodo 20. t. m. pri blagajnici pred dvorano, ki se odpre ob 7. uri zvečer.

— „Glasbena Matica“ vabi na koncert, katerega priredi c. kr. komorni virtuos Fran Ondříček v nedeljo, dne oktobra točno ob 5. uri popoldne v dvorani »Mestnega doma« s prijaznim sodelovanjem gđ. Marije Gli-varec, operne pevke (altistinje) slovenskega gledališča, gosp. Karola Krála, opernege pevca (baritonista) slovenskega gledališča in koncertnega pianista gosp. Josipa Faměra. Spored: 1. Saint-Saëns: Koncert za violino. Fran Ondříček. 2. Novák: Balada »Manfred«. Josip Faměra. 3. Thomas: Romanca iz opere »Mignon«. Marija Gli-varec. 4. a) Beethoven: Romanco za violino, b) Bach: Prélude. Fran Ondříček. 5. Dvořák: Tema z variacijami. Josip Faměra. 6. Leoncavallo: Prolog iz opere »Glumači«. b) Novak: Slovaške narodne pesmi. Karol Král. 7. a) Nešvera: Eclogue, b) Fran Ondříček: Scherzo. Fran Ondříček. 8. Ernst: Airs Hongrois. Fran Ondříček. Začetek točno ob 5. uri popoldne, konec ob pol 7. uri. Cene prostorov: Sedeži po 4 K, 3 K in 2 K; stojišča po 1 K 20 h; dijaške vstopnice po 40 h. — Vstopnice se dobivajo v trgovini g. Lozarja na Mestnem trgu in pred koncertom pri blagajni.

— **II. slovenska umetniška razstava.** 20. t. m. se zatvori II. umetniška razstava, ker potem dvorana v »Narodnem domu« ne bo več prosta. Opozarjamo torej vse one, ki se razstave še niso udeležili, naj ne zamude, ogledati si del naših umetnikov še teh par dni do 20. t. m. V zadnjem času je posetilo razstavno več družtev, nekaj srednjih šol in tudi več zagrebških žurnalistov.

— **Vseslovenska razstava v Peterburgu.** Kakor znano, prirede Rusi leta 1904 v Peterburgu splošno vseslovensko razstavo, (umetniško, obrtno, kmetijsko itd.) »Russkij kružók« je sklenil na svojem običnem zboru 15. t. m., da prevzame vsa posredovanja med Rusijo in slovenskimi društvi ter posameznimi podjetniki, ki se nameravajo razstave udeležiti. Oficijalno se seveda društvo te razstave ne more udeležiti.

— **Poročil** se je včeraj c. kr. vi-narski nadzornik v Novem mestu gospod Bohuslav Skalický z gospico Olgo Dolenčevno, hčerko ravnatelja kmetijske šole na Grmu. Čestitamo!

— **Krščanski socializem v praksi.** Iz Št. Vida nad Ljubljano se nam piše: V nedeljo 12. t. m. vršil se je tukaj shod, katerega je po svojem postanku in koncu prištevati — v malem obsegu sicer — k najmarkantnejšim naše dobe — dvajsetega stoletja. Znano je namreč, da so delavne ure za mizarske pomočnike tukaj pri teh klerikalnih mojstrih od petih zjutraj do osmih zvečer. Lahko si tedaj napravimo sodbo, kako morejo biti in so ti ljudje izobraženi duševno in telesno — saj jim je to z ozirom na delavni čas docela zabranjeno. Ti pomočniki — ne morebiti pod vplivom socialnega gibanja, temveč iz čisto naravnega spoznanja, da tako izkoriščanje človeške moči ni več človeško in se že sami slabotni udje upirajo tolikournemu delu — ti pomočniki torej so izrazili hlapčevsko ponižno prošnjo na mojstre, naj bi se jim skrajšal čas dela na: od šestih zjutraj do sedmih zvečer — pač zadosti skromna

prošnja! V nedeljo se je o tem debatiralo. Pripomniti moram, da pomočniki niso imeli pri tem nobene besede ter so bili izročeni samovoljnosti mojstrov. Le-teh odločitev bodi zanje merodajna! Izid si lahko nislmo. Vnela se je dolgotrajna debata, kajti kakor slabe bi si človek mislil šance za pomočnike, vendar so se inteligentnejši med mojstri resno zavzeli za interese pomočnikov; toda ves napor, prepričati publoglave in vsem človeškim pravicam nasprotujoče reakcionarje, bil je bob ob steno. Nebo in zemljo so že preklinjali, ako naj bi se izraženi želji pomočnikov tudi le trohica človeških pravic privolila. Najimpertinentnejše pa je, da se je jeden izmed mojstrov posmehoval celi akciji ter zasmehuje pobijal prošnjo pomočnikov trpinov. Dal Bog, da se to nad njim ne maščuje! Zborovanje se je končalo — pomočniki pa, neorganizirani in nevedni — žagajo in likajo od petih zjutraj do osmih zvečer. Hvala onim inteligentnim mojstrom, ki so se zavzeli za trpince, vedoči, da bi, ugodivši najprimitivnejši prošnji trpincev, ne le človekoljubno delo storili, marveč tudi pri delu nič ne zamudili, ker bi razpolagali s čiljšimi močmi.

— **Pes v frančiškanski cerkvi.** Včeraj zjutraj je dobil fr. Emanuel Sojer v frančiškanski cerkvi psa brez znamke, katerega je podil iz cerkve, pes se je zagnal v njega in ga popadel za levo roko in ga vgriznil v sredinec. Psa je izgnal potem iz cerkve mežnar Franc Jakopin in ga zapodil na dvorišče, kjer ga je ubil. Po noči je prišel po psa konjač in se ga bode preiskalo, če ni bil stekel.

— **Nezgoda.** Včeraj popoldne okoli pol 6. ure igrala sta se na Predovičevem dvorišču dečka Dominik Teršan, 9 let stari sin delavca Primoža Teršana in Franc Kristen, 2 let star, sin narednika F. Kristana, stanujočega na Ambroževem trgu št. 7. Med skakanjem in letanjem po dvorišču sta podrla trugo za gramoz, katera se je zvrnila na nju in Teršana težko, Kristana pa lahko poškodovala. Teršana so prepeljali z rešilnim vozom v deželno bolnico.

— **S piskrom po glavi vdaril** je pisar Aleksander Grafenetter pred svojim stanovanjem v Konjušnih ulicah številka 11 mesarskega vajenca Ivana Kocijančiča in ga ranil nad levim nčesom. Vdaril je ga, ker se je nekaj hudoval nad njegovo gospodinjjo.

— **Okno ubil.** Včeraj popoldne je peljal 12letni Ivan Strnad po Starem trgu ročni voziček. Ker je peljal po tiru električne cestne železnice, je prišlo kolo med relse in mu zbil voziček iz rok in ga vrglo v razstavno okno Blaznikove prodajalnice. Ubila se je šipa.

— **Truplo samomorilca** krojača Franceta Pečnika je našel včeraj popoldne neki ribič v Ljubljani v Vogljah pri Slapah. Pečnik se je ustrelil v desno sence.

— **Božjast je vrgla** včeraj popoldne v Kolodvorskih ulicah pred hišo št. 1 delavko Ano Lisac, stanujočo v Krojaških ulicah št. 6. Spravili so jo v vežo in škropili z vodo, da je zopet prišla k sebi.

— **Tatvina.** Natakariči Mariji Kozole v Kolodvorskih ulicah št. 26 je ukradla predvčeršnjim zjutraj neka brezposelna ženska, ki je v gostilni prenočevala, belo šerpo.

— **Izgubljene in najdene reči.** Dijak L. G. je izgubil neke v mestu kratko srebrno verižice. Postreščkova žena Marija Rozmanova je našla v neki gostilni Pred škofijo bankovec za 20 kron in ga oddala na magistratu.

— **Tedenski izkaz** o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 5. do 11. oktobra 1902. Število novorojenec 15 (=24,4‰), mrtvorojenec 1, umrlih 19 (=31,2‰), mej njimi jih je umrlo za otročico 1, za škarlatico 1, za jetiko 2, za vnetjem sopilnih organov 3, vsled mrtvoda 2, vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 10. Med njimi je bilo tujcev 9 (=47,3‰), iz zavodov 8 (=42,1‰). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za otročico 1, za škarlatico 1, za vrtico 1 oseba.

— **Najnovejše novice.** Zopet poneverjenje. Blagajničar rudnikov v Vitkovcu pri Mor. Ostravi, Pekarek je poneveril 156.000 kr. z. — Rudarski štrajk v Ameriki je končan. —

Družbo ponarejalcev denarja so zasačili v Oršovi. Več sto izgotovljenih petkronskih denarjev so našli v zalogi. — Eksplozija moke se je pripetila v nekem mlinu v Kišenevu. Mlin se je porušil ter podkopal delavce. Izpod razvalin so spravili 10 mrtvih in 10 poabljenih delavcev. — S strihninom je hotel zastrupiti v Llovu visokošolskega profesorja dr. Niemilowicza šolski sluga Sawicki. Nasul mu je v mleko toliko strihnina, da bi bilo dovolj za zastrupljenje 20 oseb. Profesor je strup opazil, preden je mleko pil. — Belgij-ska princesinja Klementina vstopi v samostan. — Kap je zadela v neki graški kavarni državnega poslanca Hainischa. — Tri mesece po poroki je ustrelil ženo v Oseku delavec Fr. Petz. Streljal je tudi na taščo, potem pa zbežal. — Dva nova slovaška lista. V Kubinju je začel izhajati slovaški časnik »Liptovske Oršavske Novine«, v Nov. Sadu pa »Dolnozemski Slovaki«.

— **Dva zrakoplovca ponesrečena.** Blizu Pariza, nedaleč št. Denisa, so poskušali nov zrakoplov s krmilom. Iznajditelj zrakoplova, Otokar pl. Bradsky in inženjer Morin sta se pri tem ubila. Pred par meseci se je ubil zrakoplovec Severo na isti način, ko je poskušal svoj balon s krmilom. Bradsky je zapustil ženo, ki je videla, kako se je odtrgala košara pod zrakoplovom in padla na tla. Nesreča se je zgodila v ponedeljek. Balon je plaval mirno v višavah, a železne vrvi, ki so nosile košaro z motorjem, so se pretrgale in zrakoplovca sta padla na polje ter obležala na mestu mrtva.

— **V kletki.** Praški prelat Drozd in glavni ravnatelj svetovačavske posojilnice Kohout (kokot) sta v istini zrela tička, sedaj shranjena v kletki; po njunem vedenju pa se je izpoznalo, da nista ne drozd ne petelin, marveč sraka in krokar, ki kradata bleščeče reči.

— **Grozde je treba umiti.** Opetovano so že oboleli ljudje, ki so jedli neumito grozde, na katerem so bili še ostanki vitrijola, ki je strupen. Te dni je nevarno zbolela neka deklica na Dunaju, ker je zobala neumito grozde. Zdravniki so ji le težko rešili življenje.

— **Kako diha mrčes?** Človek in vse dojlke dihaajo s pljučami, ribe s škrgami, mrčes s celo površino telesa, ki je pokrita s sopilnimi organi. Ako bi namazali, recimo, površino čebelice z oljem, zamašile bi se sopilne luknjice in čebelica bi poginila takoj.

— **Mnogoženstvo cvete** še vselej pri Mormonih v Ameriki vzlic strogim postavam. Razloček v primeri s prejšnjimi razmerami je ta, da ima Mormon v eni hiši eno, v drugi drugo in v deseti hiši makari deseto ženo. In postavi je ugodeno, kajti »domačije se udeležuje z njim« vselej le ena žena.

Društva.

— **Bralno društvo v št. Pavlu** pri Prebodu priredi v nedeljo, dne 19. t. m. v prostorih g. Frana Vedenika veselico z dramatično predstavo »Stara mesto mlade« in na splošno zahtevanje vdruge »Zakonske nadloge« ter prosto zabavo in ples.

— **Slovensko društvo »Ilirija«** v Pragi ima svoj II. občni zbor v soboto, 18. t. m. v gostilni g. Schöbla »U Pokorných« v Ječni ulici.

Književnost.

— **„Doživljaji i dojmovi“** znane hrvatskega publicista Frana Folnegovića so izšli pretiskani iz »Hrvatske« v posebni knjigi. Cena 1 K. Nadaljevanje tega zanimivega opisanja še izhaja v imenovanem dnevniku.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ormož 17. oktobra. Ormož in občine Kog, Vodrance, Jastrebec in Vitanj izjavljamo, da ostane naš deželnozborski kandidat jedino le dr. Rosina.

Dunaj 17. oktobra. Poslanska zbornica razpravlja danes samo o nujnih predlogih. Dognala je predlog zastran deželnozborskih volitev na Nižjeavstrijskem. Razprava je bila burna; nujnost je bila odklonjena. Po glasovanju so se primerili burni prizori med socialnimi demokrati in krščanskimi socialci. Schuhmeier je hotel Gessmannu vreči čašo vode v obraz, a drugi poslanci so to preprečili. Pernstorfer je vzel na muho Dyka. Zdaj se obravnava o nujnem predlogu zastran suspendiranja sodnega svetnika in posl. Lupa-ja. Tudi ta razprava je jako živahna. Prihodnja seja bo v terek.

Dunaj 17. oktobra. Ministrski predsednik Körber je med današnjo

sejo poslanske zbornice imel dolge pogovore z voditeljinemških strank glede češkega vprašanja. Čehi pravijo, da se s Körberjem sploh ne pogajajo več in da so že obvestili svoje volilce, naj ne pošiljajo na Dunaj deputacij, ker jih poslanci ne bodo ministrom predstavili.

Dunaj 17. oktobra. Cesar je sprejel demisijo justičnega ministra barona Spens-Bodena in je istemu podelil veliki križec Leopoldovega reda. Provizorično vodstvo justičnega ministrstva je prevzel ministrski predsednik Körber, ki ima torej sedaj kar troje portfeljev v svojih rokah.

Brno 17. oktobra. Izid deželnozborskih volitev v kmetskih občinah pomeni hud poraz čeških klerikalcev. Klerikalci so računali, da sigurno dobe 12 mandatov, a dobili so jih samo 6, Nemci 8, združeni češki liberalci pa 17.

Olomuc 17. oktobra. Ker je nemška večina snedla svojo, namestniku in trgovski in obrtni zbornici dano obljubo, bodo Čehi v jutrišnji zbornični seji obstruirali.

Budimpešta 17. oktobra. Pri tukajšnji Anglo-banki so razkrili defraudacijo v znesku 30.000 K.

Beligrad 17. oktobra. Kralj se je včeraj zvečer vrnil v Beligrad in se utegne že danes ali jutri odločiti glede sestave novega ministrstva. Srbski poslanik na Dunaju, Kosta Kristić, pride na kraljev poziv danes v Beligrad.

Carigrad 17. oktobra. Bolgarski eksarh je naročil macedonskim duhovnikom, naj vplivajo proti ustaji. Vlada razglša, da so vsi pri Serešu ujeti ustaši imeli bolgarske uniforme in Mannlicher-puške.

Poslano*)

kot odgovor na poslano g. dr. Slanca v št. 234. »Slovenskega Naroda«.

Vaši želji, naj neham, se udam, samo ta odgovor še. Jaz nisem polemike provzročil, ampak Vi s svojim generalštabom in prav rad priznavam, da Vam ne ugaja, ker se je stvarno pojasnila velikanska zmaga, ki ste jo dobili nad namišljenim nasprotnikom. Zatorej jezo le pustite za prihodnji boj, če bodele naleteli zopet na takšnega nasprotnika. Vi, g. doktor, zani-kujete, da ste mi ponujali mesto župana. Mogoče je, da se ne morete spomniti naslednjega dogodka. Bilo je proti koncu meseca julija, ko sva imela oba opravke pri sodišču. V razpravni dvorani sva bila in Vi ste stopili k meni ter ste začeli razgovor o bodočih volitvah (edini razgovor o volitvah, ki se je med nama vršil), ter ste mi med drugim tudi to rekli: Ker dr. Schegula več ne prevzame županstva, bodele morali zopet Vi prevzeti, ter ste še dostavili neko, moje družinsko življenje tikajočo se opombo, na kar sem Vam odgovoril, da jaz na to ne mislim in tudi ne prevzamem, saj imate tega in onega. To je dejstvo, ki ga ne morete utajiti. Če to ni ponudba, kaj pa je potem?

Vi, g. doktor, trdite, da nihče ni mislil name. Čudno, da tako dobro veste misli vseh ljudi. Jaz vem iz prav zanesljivega vira, da je veliko volilcev — liberalnih — med temi morda celo Vi, gosp. doktor, mislilo na Perkota.

Res je, da sem bil župan samo štiri leta 9 mesecev, a vodil sem posle županstva že od jeseni leta 1889. naprej, ko je župan dr. Poznik nevarno obolel.

Da, računam Vam ne gredo iz glave. Ali morda niso popolnoma v redu, ali je bil kak primankljaj, ali morda ni bil kak prejem vpisan, ali so bili morda izdatki fingirani? Saj je občinski odbor po temeljiti in strogi reviziji račune odobril. Dva odbornika sta glasovala proti odobrenju — a računov in prilog nista pregledala. Gospod doktor, s tem ste pač pokazali, da niste imeli stvarnih razlogov proti meni.

Gospod doktor, Vi se hudujete nad mano radi razmerja, katero obstoji med dvornim svetnikom š. in med mano. Jaz se za Vaše razmerje s tem in onim ne brigam, in tudi Vi nimate pravice mojega razmerja do te ali one osebe kritikovati. Mene ne bodele predruščili, jaz ostanem zvest prepričanju, katero me vodi, dokler se pečam z javnimi posli, ne bodele mene prepričali, da je črno, kar je belo in narobe.

Gospod doktor, zdaj se pa le pomirite — svoj namen ste dosegli — jaz Vam ne bodem delal nobenih ovir. S tem končam.

Novo mesto, dne 4. oktobra 1902.

Fran Perko.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Borzna poročila.

Dunajska borza
dne 16. oktobra 1902.

Skupni državni dolg v notah	100 60
Skupni državni dolg v srebru	100 50
Avstrijska zlata renta	120 55
Avstrijska krona renta 4%	100 20
Ogrska zlata renta 4%	120 15
Ogrska krona renta 4%	97 60
Avstro-ogrski bančni delnice	1584 —
Kreditne delnice	678 50
London vista	259 30
Nemški državni bankovci za 100 mark	116 92 1/2
80 mark	23 41
20 frankov	19 05
Italijanski bankovci	95 12 1/2
C. kr. cekini	11 32

Žitne cene v Budimpešti

dne 17. oktobra 1902.

Pšenica	za oktober	za 50 kg	K
"	april 1903	50	7 30
Rž	oktober	50	7 33
"	april	50	6 39
Koruza	oktober	50	6 43
Oves	oktober	50	5 76

Termin.

5 vinarjev višje.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 16. septembra do 14. oktobra poslali prispevke p. n. gosпода in društva: Upravištvu »Slov. Naroda« 225 28 K, uredništvu »Slovenca« 28 K, Anton Nabergerja na Proseku 40 K, trdka Iv. Perdan od vžigalce 600 K, župnik Iv. Vrhovnik namestov vena + prof. Iv. Vrhovcu 10 K, Antonija Kadivec izkupilo za družbene znake 133 20 K, učitelj Mirko Kožuh pri Sv. Martinu na Paki zbirko učiteljevovjakov 8 K, adjunkt Drag. Dolenc na Dunaju 130 K, občina Trnovo pri Il. Bistrici 20 K (po »Sl. N.«), kaplan V. Poljanec v Škocjanu (Kor.) ob godovanju g. M. Ražuna v Št. Jakovu nabranih 20 K; podružnice: ženska frančiškansko-senklavska pokroviteljstvo trdke Gričar & Mejač 200 K, ženska šentpeterska pokroviteljstvo iste trdke 200 K, za Šteben in okolico 25 K, na Greti 200 K, za Velikovec in okolico 80 K, za Lehen (Štaj.) 49 K, moška v Il. Bistrici 133 47 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Umrli so v Ljubljani:

V deželni bolnici:

Dne 10. oktobra: Mihael Požlep, užitkar, 80 let, pljučnica.
Dne 11. oktobra: Marija Tepina, sitarica, 33 let, prisad.
Dne 13. oktobra: Josip Petrič, posestnikov sin, 9 mes., prisad.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m. Srednji srčni tlak 736 0 mm.

Okl.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Vredn. v 0 9 mm.
16.	9. zvečer	732 1	13 6	sl. svzhod.	sk. oblak.	
17.	7. zjutraj	728 4	12 7	sl. jug	oblačno	
	2. popol.	727 0	13 7	sl. jug	dež	0 9 mm.

Srednja včerajšnja temperatura 14 6°, nor-
male: 10 4°.

Zahvala.

Globoko ginjeni po mnogobrojnih dokazih iskrenega sočutja povodom smrti našega iskreno ljubljenega soproga, oziroma sina, brata in svaka, gospoda

Viktorja Česnik-a

c. kr. davč. oficijala

izrekamo za darovane lepe vence, za mnogobrojno zadnje častilno spremstvo in za vsa toliko tolažilna ustmena in pismena sočutja svojo najtoplejšo in najiskrenejšo zahvalo. Posebno pa zahvaljujemo preč. gg. župnika, knežkega in zagorskega, p. n. učiteljsko, gg. davčne uradnike iz Postojne, gg. pevce zagorske pod vodstvom g. nadučitelja R. Horvata in vse ostale sorodnike, prijatelje in znanke za zadnjo, dragemu pokojniku izkazano čast. (2535)

Žalujoci ostali.

!! Redka prilika !!

Čudovito po ceni!

400 komadov za 1 gld. 80 kr.

Mišno pozlačena, 36 ur natanko idoča anker-ura s sekundnim kazalcem, s 3letno garancijo; 1 eleg. double verižica za gospe, en pristen srebrni prstan, fino pozlačen s tirkis kamnom za gospe ali dame; 1 par pristno srebrnih uhanov, oba c. kr. puncirana; 1 ff. nastavek za smodke z jantarijem; 1 ff. žepni nožek; 1 prekrasni portmoné; 1 garnitura manšetnih in srajčnih gumbov 3/4 zlata; 1 prelepo žepno toaletno zrcalce za etuiem; 1 lepo žepno pisalno orodje; 1 lepo dišeče toaletno milo, 1 držalo za pisma, za vsako-gram primerno; 36 komadov japonsko-kitajskih čudežnih orakelskih vedeževalcev, ki vzbujajo veliko veselost in poleg tega še 300 raznih predmetov, ki so za hišo potrebni. Vse skup z uro, ki je sama vredna tega denarja, stane 1 gld. 80 kr. Odpošilja po poštnem povzetju ali če se denar prej pošlje. (2539-1)

„Versandhaus“

Oh. Jungwirth
Krakow F/5.

Riziko je izključen. Za neugajajoče se vrne denar.

Uradnik išče

meblovano sobo

s separatnim vhodom takoj ali s i. no-
vembrom t. l. (2460-9)
Ponudbe na upravištvu »Slov. Nar.«

Mlad

trgovski pomočnik

izurjen v železniški stroki, želi svojo
dosedanjo službo premeniti.

Ponudbe naj se pošiljajo na uprav-
ništvu »Slov. Naroda«. (2525-2)

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI (2389-2)

Pred škofijo števil. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Radi šol še do nedelje, dne
19. oktobra 1902.

V Lattermannovem drevoredu.

Razstava velikanskega morskega kita

največje dojilke na svetu

21 metrov dolgega, 355 stotov težkega, vlovljenega
na norveškem obrežju med Spicbergi in Medvedjim
otokom dne 1. avgusta 1900. — **Prepariran**
je tako, da nima nobenega duha.

Posebna razstava obsega 25 raznih
morskih rib iz morske globočine.

Pojasnila o lovu morskega volka s harpunami in
topovi se dajejo vedno.

Vstopnina 40 vin., vojaki in otroci 20 vin.

Otvorjeno vsak dan od devetih zjutraj
do devetih zvečer.

Z veselošpovanjem

(2506-5) **ravnateljstvo.**

Pozor!

Pozor!

V gostilni „pri Zajcu“

na Rimski cesti

se toči poleg družih raznih izvrstnih in pristnih vin ter Steinfeldske pive
od danes naprej tudi izborna

goriška stara rebula od l. 1895.
in fini istrski refoško.

— Za podlago se preskrbi vsak čas z mrzlimi in gorkimi jedili. —

Za mnogobrojni obisk se najtopleje priporoča
z vsem spoštovanjem

Alojzij in Avguštin Zajec.

(2536-1)

Novosti

konfekciji za dame

najnovije pariške in berolinske modele priporočata
po najnižji ceni

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice števil. 9.

Največja zaloga

oblek za gospe, dečke in otroke in
vseh oblačilnih predmetov.

(2498-2)

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Stenografa

sprejme takoj v svojo pisarno

dr. Matej Pretner

odvetnik v Trstu (2520-3)

Via Cassa di Risparmio števil. 7.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž
Ob 13. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak
Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno,
čez Selzthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling
v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri
5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak
Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal
v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. —
Ob 11. uri 51 m dopolne osonni vlak v Trbiž, Pon-
tabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Sel-
thal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost
Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v
Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb,
Frarove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, na Dunaj
čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonni vlak v Tr-
biž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-
Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga
v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri
17 m zjutraj v Novomestu, Straža, Toplice, Kočevje,
ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m
zvečer v Novomestu, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž.
kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni
vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost,
Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl. Ansee, Lju-
bno Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I.
in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni
vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni
vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove
vane, Karlove vane, Heb, Marijine vane, Plzen, Bude-
jovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih,
Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno,
Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m po-
poldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Be-
ljaka, Celovec, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste,
Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z
Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovec, Pontabla, čez Sel-
thal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega
mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri 44 m
zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m
popoldne iz Straže Toplice, Novega mesta, Kočevja in
ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljub-
ljane juž. kol. v Kamnik. Mesani vlaki: Ob 7. uri
28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri
50 m zvečer in ob 10. uri 35 m, poslednji vlak le
ob nedeljah in praznikih in samo v oktobra. —
Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika. Mesani
vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m
popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m
zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in
samo v oktobra. (1)

R. Ditmar
c. in kr. dvor. zalagatelj.
Razsvetljevalni predmeti
za (2537-1)
električno luč (diamant - žarne
svetilke)
plin (kurilna priprava za kuhanje)
petrolej (Ditmar-javt. Calorifères in
peči za kuhanje)
špirit (Ditmar-jav. Ennos-palivac in
Ager-svetilke)
olje (varnostna svetilke in svetilke za silo).
TOVARNA:
Dunaj, III., Erdbergstrasse 23.

Strugar železa

(Eisendreher) (2522-2)

se takoj sprejme proti visokemu plačilu
v tovarni za klej (lim) v Ljubljani.

Iščem

zračno, zdravo stanovanje

obstoječe iz 2 večjih ali 3 manjših sob in
zračne kuhinje ter pritliklin. (2534-1)

Več pove upravištvu »Slov. Nar.«

Trgovina in gostilna

skupaj ali pa tudi večja gostilna brez trgovine,
oziroma restavracija ali kantina se išče v na-
jem pod garancijo gotovih dohodkov od strani
najemodajalca, pa tudi eventualno s kavcijo na-
jemodajalca. (2543)

Cenjene ponudbe naj se blagovolijo poslati
pod: „Garantirani dohodki“, poste-
restante, Zagorje ob Savi, Kranjsko.

Več

urarskih pomočnikov in učenec

se sprejme takoj pri (2510-4)

H. Suttner-ju, urarju v Kranju.

Najizbornejše namizno

surovo maslo

kilo po K 2-80 in

novi cvetlični med

v steklenicah po 1/4, 1/2 in 1/1 kilo se dobiva
pri

Edmund Kavčič-u

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti
glavne pošte. (415-202)

Hafner-jeva pivarna

(Bierhalle).

V soboto, 18. oktobra 1902

vojaški koncert.

Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina 40 vin.

K obilnemu obisku vabi

z odličnim spoštovanjem

Ivan Hafner

(2538)

restavratér.

Krasen slovenski skladni koledar

za trgovine, obrte, urade, pisarne, šole
in posameznike izide začetkom novembra
v moderni in elegantni obliki v založ-
ništvu trdke (2390-3)

Ivana Bonača v Ljubljani.

Cena je vzlic okusni izdelavi zelo nizka,
samo 20 vin. s pošto 20 vin. več.
Prekupci določijo rabat in se na zahtevo določijo cenik.
Trgovci porabijo istega lahko kot novoletno
darilo in se brezplačno utisne njihova firma.
Da ne bode, ako koledar kmalu pojde,
prepozno, prosim g. naročnike, da se čim
preje oglaš, ker se bode na take v prvi
vrsti pri razposiljavi oziralo.